

Nederland Gidsland: België moet ook pleiten voor onderhandelingen over een internationaal kernwapenverbod

Op 28 april 2016 debatteerde het Nederlandse parlement onder het toezicht van een bomvolle publiekstribune over een nationaal verbod op kernwapens. Dit debat kwam er nadat PAX, onze Nederlandse zusterorganisatie, en het Nederlandse Rode Kruis via een burgerinitiatief 45.608 handtekeningen verzamelden. Hoewel verschillende partijen zich positief uitspraken voor zo'n nationaal verbod, haalde het [voorstel](#) geen meerderheid.

Binnen het Nederlandse parlement vormde zich echter wél een meerderheid voor een [motie](#) die de regering oproept om zich op internationaal niveau actief in te zetten 'voor de start van onderhandelingen over een internationaal verbod op nucleaire wapens' en de Nederlandse regering verzoekt 'om ook andere lidstaten van het NAVO-bondgenootschap bij deze onderhandelingen te betrekken'. Minister van Buitenlandse Zaken Koenders bevestigde expliciet dat hij deze motie zal uitvoeren tijdens de *Open Ended Working Group* (OEWG) rond kernwapens van de VN, die van 2 tot 13 mei 2016 in Genève bijeenkomt. Nederland voegt zich zo bij de **139 VN-lidstaten** die het afgelopen jaar pleitten voor het opstarten van onderhandelingen over een kernwapenverbod.

De Nederlandse demarche is opmerkelijk: het is de eerste NAVO-lidstaat met Amerikaanse kernwapens op haar grondgebied die zich achter de start van onderhandelingen over een internationaal kernwapenverbod schaart. België, dat eveneens tien tot twintig Amerikaanse kernwapens heeft, volgt daarentegen de kernwapenstaten binnen de NAVO en verzet zich tegen het opstarten van dergelijke onderhandelingen.

Logische volgende stap

De Belgische houding valt te betreuren. Kernwapens zijn immorele massavernietigingswapens zonder grenzen. Het gevaar op een nucleaire ontploffing met wereldwijde catastrofale humanitaire gevolgen is urgent en reëel. De enige manier om dit te vermijden, is het verbieden en elimineren van kernwapens. Een internationaal verbodsverdrag is de logische volgende stap naar de totale eliminatie van kernwapens, net zoals eerder de biologische en chemische wapens werden verboden.

Tegenstanders van een verbodsverdrag stellen dat een nieuw verdrag voorbarig is en pleiten voor een "stap-voor-stap" benadering. Die stelt echter geen deadlines voorop, en lijkt meer op een uitsteltactiek van de kernwapenstaten. Tegelijk plannen deze laatsten grootschalige modernisering van hun kernwapenarsenalen, waarmee ze duidelijk aangeven niet geïnteresseerd te zijn in volledige nucleaire ontwapening.

Een internationaal verbodsverdrag moet daarom de *volgende* stap zijn, in plaats van de *laatste* bouwsteen. Een nieuw verdrag stigmatiseert kernwapens en voert zo de druk op de kernwapenstaten op om over te gaan tot effectieve en volledige nucleaire ontwapening. Een internationaal verbodsverdrag op kernwapens is minder complex dan een kernwapenconventie en kan op relatief korte tijd onderhandeld worden, ook zonder de medewerking van kernwapenstaten. Het staat niet gelijk aan een onmiddellijke eliminatie van alle kernwapens, maar is een relatief bescheiden stap die volledig past binnen de stap-voor-stap aanpak die België aanhangt.

Lessen voor België

Het Nederlandse debat komt op een cruciaal moment. Wereldwijd zijn er 139 VN-lidstaten die willen onderhandelen over een internationaal verbod op kernwapens. Het lijkt een kwestie van tijd vooraleer zo'n onderhandelingsproces effectief wordt opgestart.

Nederland moet bovendien, net als België, beslissen of nieuwe gevechtsvliegtuigen een nucleaire taak moeten hebben. De Amerikaanse kernwapens in Nederland moeten binnenkort ook, net als in België, teruggevlogen worden naar de Verenigde Staten voor hun modernisering. Twee unieke opportuniteiten om een einde te maken aan de aanwezigheid van Amerikaanse kernwapens in Nederland en België. N-VA kamerlid Karolien Grosemans en Open VLD kamerlid Tim Vandenput verklaarden op een Pax Christi debat (20 april 2016) alvast dat wat hun partij betreft nieuwe gevechtsvliegtuigen geen kernwapentaak moeten hebben. De bal ligt nu in hun kamp om hier gevolg aan te geven.

De Nederlandse minister van Buitenlandse Zaken Koenders benadrukte tijdens het parlementaire debat ook het grote belang dat Nederland hecht aan een verdere vermindering van het belang van kernwapens in de NAVO-veiligheidsdoctrine. In één adem voegde hij er aan toe dat Nederland op dit vlak binnen de NAVO 'vrij geïsoleerd staat'. Dit terwijl het er steeds meer op lijkt dat Oost-Europese landen tijdens de NAVO-top in Warschau, begin juli 2016, juist zullen pleiten voor een sterkere nadruk op het belang van kernwapens in de NAVO-veiligheidsdoctrine.

België moet daarom in Warschau, samen met Nederland en andere NAVO-bondgenoten, duidelijk maken dat van een versterking van de nucleaire NAVO-doctrine een rode lijn is.

Time to Go!

Als België zegt dat het een kernwapenvrije wereld wil, moet het ook bereid zijn om daar zelf concrete actie rond te ondernemen.

België moet daarom net als Nederland pleiten voor de start van multilaterale onderhandelingen voor een internationaal kernwapenverbod, bilaterale gesprekken opstarten met de VS over de verwijdering van de Amerikaanse kernwapens uit Kleine Brogel, en samen met Nederland proactief pleiten voor een verdere vermindering van het belang van kernwapens in de NAVO-veiligheidsdoctrine, om te beginnen op de NAVO-top in Warschau in juli 2016.